

«Ja és hora que els valencians siguem majors d'edat»

El llibre «El valencianisme, un joc de poder» dels sociòlegs Damià Mollà i Eduard Mira ha desvetllat polèmica, ja abans de la seua publicació i només guanyar el Premi Joan Fuster d'Assaig. Unes declaracions dels seus autors han mogut molts comentaris. Ells ens l'expliquen.

V. Partal

—**EM.** En les entrevistes sempre hi ha filtres que allunyen el missatge original i desvirtuen les tesis, en fan reduccionisme. A *La Vanguardia*, per exemple hi havia una ressenya en la qual es feia referència a la nostra expressió «Riu Llòbrec» (per Riu Llobregat). Aquesta és una frase que pot tenir gràcia en el context del llibre, però que queda com a mínim ofensiva posada per aïllat.

O és el cas de *Las Provincias*, que afegia a les nostres declaracions, amb un altre tipus de lletra, unes frases que desvirtuaven completament allò que volíem dir. Jo no estaria en condicions de fer-ne un extracte, potser Damià...

—**DM.** Jo vaig a intentar fer una síntesi del llibre, que és prou fotuda. I si de cas, em corregirà Eduard.

—**EM.** Bé, abans crec que s'ha de dir que el llibre no és catecismal i que tampoc no és gaire fàcil de llegir. Reduir-ho sintèticament em sembla molt difícil, potser Damià ho podria fer més que no jo. A més, ell ha estat el portaveu molt més que jo fins ara i vull que ho continue sent. Jo visc una mica més allunyat del món...

—**DM.** De fet, Eduard no volia ni eixir en l'entrevista. Però al gra. ¿Què és el que hem fet en el llibre? Una anàlisi del regeneracionisme espanyol i català. Nosaltres hem vist que hi ha una espècie de pacte al llarg de la història de la península, per no dir al llarg de la història d'Espanya, entre

«Anem a fer una nació.»

Catalunya, els Països Catalans, o com vulgues dir-li, i Castella. Castella és una potència expansiva i Catalunya és una potència, més bé, d'un altre estil. I el pacte és: soldats de la Meseta, aneu a buscar mercats, que nosaltres farem la promoció i us donarem de menjar. Aquest pacte cau en el 98 amb la pèrdua de Cuba. I aleshores ací es planteja un intent de remodelar l'estat.

—**EM.** Hi ha dos tipus de regeneracionistes.

—**DM.** Els catalans proposen la indústria, la fàbrica, Europa, un nou estat. Però els castellans no ho poden

digerir això, perquè significa desfer-se de totes les conyes que portaven ja d'un imperi decadent. Aleshores Catalunya intenta l'assalt de l'estat, però li falla el País Valencià.

I Fuster és el senyor que, amb cinquanta anys de retard, diu: el que cal és regenerar la part més feble de Catalunya, el País Valencià, i a partir d'ací sí que podríem tots junts assaltar l'estat. Nosaltres hem arribat a la conclusió que Fuster és el regeneracionista més lúcid.

—**EM.** Són les tesis maragallianes. El nostre Maragall potser. Són les tesis maragallianes portades, fetes, en els anys seixanta. I aquesta es una fita que cal no oblidar: El llibre de Fuster està fet en la dècada dels seixanta i aquesta època suposa un canvi, de molt, ací al país. És la cruïlla entre la València dels senyors que venien coses en els carrers i aquesta industrial d'ara. Potser perquè estàvem a les portes

del canvi, Fuster no va preveure el que seria aquest canvi.

—**DM.** Bé, aquesta seria una part. Segona part: estudiar els textos. ¿Què ha produït la societat valenciana intel·lectualment els darrers quaranta anys? Aquí ens adonem que Fuster el que fa és donar l'impuls d'una generació del 98 valencià, molt semblant a la castellana, però totalment discrepant respecte als plantejaments.

—**EM.** I fem una reflexió sobre el nacionalisme, però sense reduir-la a allò que en diem «nosaltresisme fusterià». Hi ha una gran escissió en un cert moment, per motius que no ens

aturem a analitzar. Fusterians i ratpenatistes. Però sí que cal considerar com sers reflexius sobre el país gent com Adlert, com Casp, que, per diverses circumstàncies, han anat pel camí que han anat.

—DM. Tin en compte que Casp s'ha mamat el Pompeu Fabra, tota la normativa, perquè per ser secessionista, has de separar-te d'alguna cosa. Són gent que no naix del no-res. Per això, Adlert admet sempre que la llengua és catalana. I té un paràgraf molt bonic quan diu «però com el poble és sobirà»...

—EM. Això és en els darrers moments, perquè al principi parlaven com a mínim d'una germanor...

—DM. No, parlaven d'una comunitat catalànica.

—EM. Que, per cert, és també el que diu Ramon Muntaner, que diu catalanesc, no diu català. Aquest mot «catalàunic» o «catalanesc», que no recorde, el vam extraure d'una carta que és una mena de contestació a Fuster d'aquests primers nosaltristes dol-

guts, Adlert, Casp i companyia. Això va ser el primer senyal. Fins arribar a quan... ¿qui va ser, el Casp o l'Adlert?

—DM. L'Adlert, l'Adlert.

—EM. A quan l'Adlert va dir allò que si el poble és sobirà també pot decidir sobre la llengua, i es va servir de les tesis de Simó Santonja, de San Valero, etcètera.

—DM. Per bé que es poden diferenciar molt bé. Santonja i San Valero et diuen que ací no han aparegut els catalans mai, que la llengua procedeix del llatí per evolució del mossàrab. Això està descartat, tot i els secessionistes no van... Però bé, tot això és la història. Una història que ens ha portat on som. Bé. Mirem el futur. En el futur...

—EM. Perdona un moment. Jo crec que és important assenyalar, quan es fa una revisió de la història, ja dins l'època postfusteriana, que hi ha una sèrie de grups que es plantegen el fet nacional, aquest estranyíssim fet nacional que no troba el seu objecte al

territori que xafa. I que cap d'aquells grups no acaba d'acceptar que érem una nació. Es quedaven sempre al llindar. A totes les nacions, els manca sempre algun condicionament teòric per tal de ser considerades nacions. Però als valencians, per ser una nació, se'ns exigien tots. I com a molt, arriben a parlar de pàtria.

—DM. La dreta arriba a la idea de pàtria valenciana. I l'esquerra arriba a la definició, via Josep Vicent Marquès i Germania Socialista, de «poble oprimat amb característiques nacionals diferenciades». I més tard ve Quico Mira i es pregunta el mateix ¿som una nació? I arriba a la conclusió que, com que no tenim precedents, no som una nació. Però resulta que els valencians tenim totes les particularitats, tots els elements necessaris per poder conformar una nació.

—EM. Som una nació, si vols impura. Però seguim amb el llibre. ¿Què ve després?

—DM. Ve un capítol molt important, que és la Batalla de València.

¿Per què triomfa el fusterianisme i en quines condicions i per què és rebutjat i en quines circumstàncies? La crisi civil, la guerra d'alguna manera que s'estableix ací i que ens planteja què podem fer. ¿Renunciar a la llengua catalana? No.

—EM. Tot i que crec que cal ser conscients que la llengua base de Pompeu Fabra és la llengua que es féu a València i que podem dir-li llengua catalana, perquè recordem aquells orígens, de la mateixa manera que un argentí que diu parlar castellà està recordant la Laguna Negra. S'ha quedat ancorat un nom de l'època que fou bressol.

—DM. I anem una altra vegada a la història, perquè ens serveisca d'exemple. El País Valencià és un microcosmos de la Corona d'Aragó. Una vegada està fet es planteja un problema greu: el compromís de Casp, el dilema entre Aragó i Catalunya. ¿Qui resol el dilema? Els tercers. Sant Vicent, que s'adona que ser els tercers significa decidir. Doncs això es va reproduint i t'apareix que t'entra una dinastia nova, que València esdevé la capital de la federació, el segle XV.

—EM. Això, els historiadors t'ho discutirien molt, perquè ells sempre discuteixen. El que està clar és que Aragó, enmig de França i Castella, només resistí a base de fer la puta i la ramoneta. Doncs bé, necessitem que Barcelona siga un centre de poder i nosaltres assumir la nostra part catalànica per poder jugar també a aquest joc amb els dos centres de poder: amb Barcelona i amb Madrid.

—DM. Jo vaig més lluny. Tens fe-

nòmens molt semblants. El cas dels belgues.

—EM. Hi ha una part francesa i una part holandesa, i en canvi prefeixen ser uns. Com que ací també som un país híbrid, funcionem com a balanci.

—DM. La tesi final és aquesta, com que hi ha dos pols de poder, si nosaltres tenim dues cultures i no en renunciem a cap, podem jugar a ser frontissa cap a un o cap a l'altre. En la Constitució. Si els valencians ens haguéssim tombat cap a Catalunya, avui tindriem un estat confederal, ens vam inclinar cap a Madrid, i ha eixit una Espanya de les autonomies més bé centralista. ¿Per què? Ací sí que anem a un memorial de greuges contra Barcelona. Madrid s'adonà que si València girava cap a Barcelona es trencava la geopolítica de l'Estat espanyol. En conseqüència, agafaren el senyor més llest que trobaren, li donaren els diners que li donaren i el feren desembarcar a València. I Abril Martorell arriba ací i se'n va a parlar amb el Broseta, amb l'Attard, amb la Consellito Reina...

—EM. Nosaltres el comparem a Lenin quan arriba a l'estació de Finlàndia enviat pels prussians.

—DM. ¿I què fa? Desequilibrar cap a Castella la part més feble. ¿Conseqüència? Cap a on nosaltres ens hem tombat és cap a on s'ha resolt el problema. Igual que la batalla d'Almansa, igual que la Guerra Civil.

—EM. ¡Nules, fi de la guerra!

—DM. València és la frontissa entre els dos pols de poder i hem de jugar aquesta carta.

—EM. Però cal parlar d'aquest memorial de greuges, d'aquest plany, no contra, però sí envers, Catalunya. Per ser capital cal guanyar-s'ho amb prepotència o guanyant-se l'altre. I això no ho poden fer amb una televisió parrioquial que només parles en barceloní, per exemple. A Catalunya, li ha faltat grandesa per ser capital. Quan tenien l'estatut del 32 sota el braç se n'anaren i ens deixaren a soles. Ara les Olimpíades a Barcelona, Barcelona, Barcelona. El Fuster els llança una magnífica flor, però ells no la saberen recollir.

—DM. El fet és que totes les tesis de Països Catalans, militants, partits, etcètera, ixen d'ací. Els catalans no han tingut mai la suficient alçada per potenciar la idea dels Països Catalans i, quan va començar la batalla política després de la dictadura, es dedicaren a aconseguir el seu estatut del 32, i prou.

—EM. Es nota massa la manca de grandesa. Però pregunta, pregunta tu.

—VP. *Home, a mi m'agradaria plantejar-vos només alguna qüestió. Vosaltres parleu de Barcelona i Madrid com a centres de poder. Però al darrere de Madrid hi ha l'estat i, al darrere de Barcelona, res. ¿Creieu que pot comparar-se, així, l'un i l'altre?*

—EM. No és igual anar a Madrid a soles que anar, diguem... Mira, els centres de poder són desequilibrats o no ho són. De vegades, això que és veu com l'oposició és fortíssima i està completament establert. Per exemple, agafé un tema com les feministes, per-

Les aventures d'ASTÉRIX

6 volums de 23 x 29 cms.
1.152 pàgines a tot color

Desitge rebre'n més informació i la forma de pagament.

Nom _____

Adreça _____

Població _____

Tel. _____

Envieu a: Apartat de Correus 1944 • 46080-VALÈNCIA

OBRA GRÀFICA
ORIGINAL

VICIANA

galeria d'art

viciana, 5 - 46003 valència - tel. 331 32 60

«Als valencians, se'ns exigien massa coses per ser nació.»

sones marginades, fotudes, etcètera. Però, si tu dius que el que vols fer és violar les dones, tractar-les com a ramat, això sí que és realment inadmissible. És més revolucionari, més contestatari, perdó, anar vestit de frac que de *punk*. De vegades, aquella dita oposició malgirbada fotuda no està tan malgirbada i fotuda com ens volen fer creure. És un país que canta les seues derrotes constantment i és indubtable que té el seu pes específic, tot i que no és el pes de Madrid.

—DM. Barcelona és un centre de poder europeu i Madrid un centre de poder polític. Durant tot el tardofranquisme, Barcelona és l'únic centre de poder cultural de tota la península. Barcelona és una ciutat que s'ha fet a ell mateixa. Madrid, per contra, no té aquesta vitalitat. ¿Quan ha tingut un cert poder cultural? Durant la transició. ¿Per què? Pel regeneracionisme castellà. L'aliança amb Sevilla. Llavors, nosaltres fem un paral·lelisme entre el regeneracionisme castellà Madrid-Sevilla i el català Barcelona-València. Aquest és el que no ha triomfat. Però perquè ho faça cal que usem nosaltres els blaveros. No podem tenir-los a la porta de les escoles protestant. Cal guanyar-se'ls pactant. Si pactem amb ells guanyarem la batalla.

—VP. ¿Però quines condicions de pacte plantegeu?

—DM. Els pactes, els fan els polítics.

—VP. ¿Com a mínim, amb quins objectius?

—DM. Els objectius són: anem a fer una nació. Una nació dins la Constitució. Catalunya ja és una nació, els bascos són una nació, els gal·lecs estan fent la seua. I nosaltres, ¿què fem? Ens hem passat vint-i-cinc o trenta anys lluitant per ser una regió de Catalunya o una regió espanyola. Doncs, prou. Ja som majors d'edat. Constituïts així, podem ser frontissa.

—EM. A més, vés dient elements que ens separen dels blaveros.

—VP. La racionalitat, per exemple.

—EM. La racionalitat és necessària per crear nacions, però també la irracionalitat.

—VP. Juntes sí, però en aquest cas cadascú juga amb una.

—DM. Hem d'ajuntar-les.

—EM. ¡I el fusterianisme també té elements irracionals!

—DM. ¿Què estem predicant els nacionalistes valencians? Volem fer una nació que no està feta. Que no és la valenciana, sinó que és una altra que es diu Països Catalans i que no existeix, però que existirà si nosaltres ho volem. La gent no ens pot entendre.

—EM. I no es pot adjudicar la racionalitat només a un cantó. Les defenses de la quadribarrada davant la bandera amb la franja blava, ben nos-

tra per cert, tu diràs què tenien de racionalitat i què d'emotivitat; país-regne, ja em diràs. El que passa és que hi ha hagut un capficament dins dos tipus d'irracionalitat.

—VP. El vostre projecte passa per tant per delimitar una nació nova, amb límits geogràfics, ¿no?

—DM. Ja els tenim, els que marca l'estatut. De Vinaròs a Oriola.

—VP. I creieu que un projecte així pot entusiasmar la gent de Vinaròs, la gent de Castelló, gent de més cap al sud. El sentiment valencià és molt difús en les fronteres que marca l'estatut.

—DM. Perquè no els hem donat un projecte que els faça engrescar-se. Perque València no fa de capital. Nosaltres proposem una alternativa a l'estat actual de misèria, a les trinxeres. A més, hem perdut la batalla. I tin en compte que ara la batalla és la d'Alacant. Allà es van fer manifestacions contra el valencià. ¿I qui aconseguí treure al carrer vint mil o quinze mil persones al carrer en defensa de la llengua valenciana ¡Lizondo! Hem d'aconseguir que les traga a Alacant. Hem d'agafar part de la seua irracionalitat i fer-la nostra.

—VP. ¿Bé, i en tot això què demaneu a Barcelona?

—DM. Com a cosa immediata, que magnànimament done a València una semiseu de les Olimpíades. Que no es quede tot sempre a Montjuïc. □